

A fesztivál különlegessége lesz a „RING-SZIMFÓNIA”, mely De Vlieger holland zeneszerző által komponált, Wagner-opera témákat feldolgozó, programja szerint pedig

„A Niebelung gyűrűje” történetét elbeszélő mű.

A – Szimonov szerint – kísérletnek nevezett program remélhetően úgy, mint számos országban, nálunk is sikert arat majd.

Fenyő Gábor beszámolt arról is, hogy a Zenekar egyre több felkérést kap hazai és külföldi koncertekre egyaránt.

A legközelebbi jeles esemény március 14-én, a csodálatosan megújult Thalia Színházban megrendezendő művészeti díj átadás, melyen a Zenekar a Művelődési Minisztérium felkérésére ünnepi hangversenyt ad, Rost Andrea és Gregor József közreműködésével.

1848 százötvenedik évfordulója alkal-

mából két hangversenyt adnak, melyen Gál Tamás vezényletével többek között felcsendül Bartók Táncszvitje, Kodálytól a Psalmus Hungaricus, a Budavári Te Deum és a Zenekar által újra felfedezett múlt századi szerző, Beliczai Gyula Szere-nádja.

A koncerteken közreműködik a Rádiókórus és Ilosfalvy Róbert operaénekes.

A hangversenyekre meghívott és „meg-

nyert” kiváló művészek honoráriumát különböző pályázati pénzüsszegek és szponzorok elnyerésével finanszírozza a MÁV Szimfonikus Zenekari Alapítvány, s így elmondhatja, hogy a hangversenysorozat nem zárja veszteséggel!

A Zenekar sűrű koncertprogramja mellett a közeljövőben Ausztriában vendégszerepel egy tavaszi Johann Strauss – turnén, majd nyáron egy újonnan induló, de a tervek szerint minden évben megrendezendő operafesztivál keretében a Sevillai bor-

bély előadásához kaptak felkérést, mely a Bécs melletti Klosterneuburgban kerül megrendezésre.

Ezek tehát a közelebbi jövő szép feladatai, mely bizonyára sok ezer hangverseny-látogató számára jelent majd felejthetetlen élményt, s amelyhez örömteli munkát és sok sikert kívánunk!

Szagos Andrea

KRITIKA

Folytatódik a „Hazai Szimfonikus Zenekarok” fesztiválja a Vigadóban

Még mindig nem késő...

- zserőtölődni és aggódni, amiért veszendőbe megy egy lehetőség
- okulni a tanulságokból és javítani
- fogadalmakat tenni a jövőre nézve.

Ilyen gondolatok merülhetnek fel azokban, akik figyelemmel kísérték a Hazai Szimfonikus Zenekarok hangversenyei a Pesti Vigadóban rendezvénysorozat első felét. Ennyi idő alatt sok tapasztalat gyűlt össze, köztük olyanok is, amelyekre igazán nem volt szükség.

A Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány pozitív kezdeményezése ugyanis eddig nem hozta meg a várt, remélt eredményt. Remélhetőleg, nekik nem ment el a kedvük attól, hogy a jövőben továbbra is szervezzenek komolyzenei programokat a Vigadóban. Mert eddig csak kevesen voltak/lehettek haszonélvezői annak, hogy egyazon sorozat keretében, egyazon helyszínen volt hallható a hat legjelentősebb vidéki zenekarból eddig három játéka.

Környezetismeretre vall, hogy nem terveztek bérletet de sajnos, propaganda híján még a jegyek közül is csak kevés talált gazdára (kivéve, amikor eladták a koncertet). Vagyis, a lehetőség alig tűnik többnek szép gesztusnál, több fáradtsággal jár a szervezés, mint amennyi haszonnal a realizált hangzó eredmény. Ezúttal nemcsak a távollévő közönséget ostorozzuk jogos a kérdés: honnan tudhattak volna e koncert-lehetőségről. Mert a sorozatot hirdető kisplakátok önmagukban aligha tűnhetnek hatásosnak, ha a gyakorlatban jól bevált koncert-kalendárium -ban híre sincs az esteknek. Szomorú tapasztalat a zenekarok számára is az érdektelenség – merthogy a tátongó-üres széksorok ezt sejtetik, s az okok is homályban maradnak. A decentralizált koncertélet megköveteli a figyelemfelkeltés hatásos módjait!

Az első két koncertről felvételt készített a Magyar Rádió – a Szegedi Szimfonikus Zenekar még csak abban sem reménykedhetett, hogy majd egyszer, később, talán produkciójának része vagy egésze nagy nyilvánosság elé kerülhet...

Pedig figyelemreméltó műsorra, igényesen felkészülve jöttek a fővárosi vendégszereplésre.

Vántus István Elégiájával kezdték február 5-én a műsort éreztetve, hogy Szeged még mindig (remélhetőleg még hosszú ideig) sajátjának érzi azt a zeneszerzőt, aki életében büszkén vállalta a szegedi komponista tiszteletbeli titulust. Hacsaturján Hegedűversenyében szólistaként mutatkozott be a Szegedi Szimfonikus Zenekar koncertmestere, Kosztándi István, aki a szünet után a zenekarban játszott tovább, Csajkovszkij VI. szimfóniájában. Az Acél Ervin vezényletével hangzó életre keltett művekről szomorúan kell megállapítanunk, hogy elhangzottak, vagyis hogy immár csak múlt időben emlékezhetünk rájuk.

Pedig... vajon hányan ismerik – akár személyesen, akár játéka alapján – a 35. évében járó hegedűművészt, aki 1991 óta játszik szegedi együttesekben (a Szimfonikus Zenekar mellett a Weiner Leó Kamarazenekarnak is koncertmestere). Ahogyan itt úrrá lett a kezdeti idegességen, tökéletes technikai felkészültségre vall – s elismerésre méltó, ahogyan mindkét minőségben helytállt. A legmagasabban kvalifikált magyar zenekarokban is elkélne - akár több - ilyen kiváló képességű koncertmester.

Tanulni mindenből lehet, jóból - rosszból egyaránt. Ezúttal példamutatónak tűnt a lelkiismeretes felkészültség, a megmutatni akarás gesztusa.

Gyakran elhangzik: kis ország vagyunk. Lehet, hogy még mindig túl nagy ahhoz, hogy a földrajzi centrum fókuszába invitált együttesek se érdeklődjenek egymás iránt. Nem is beszélve a fővárosi szakmáról – vajon mindenki koncertezett vagy próbált ebben az időben

(a szerk.)

A műsor-összeállítás, mint olyan, művészi tevékenység – erre ébresztett rá a **Pécsi Szimfonikus Zenekar** február 13-i koncertje.

A műsorválasztás ideális esetben több tényező mérlegelésének eredményét úgy tükrözi, hogy a hangverseny után a szándékok/indokok is megvilágosodjanak a szereplők iránt fogékony érdeklődéssel viszonyuló hallgató számára.

Koncerttermi ritkaságokat sejtetett a program, és körültekintést is, amennyiben a Lajtha-szimfóniákat felvételre játszó együttes az általa alaposan megismert szerző egyik művét választotta nyitószámmal (In memoriam, Op. 35), majd Ibert Fuvolaversenye után – amelynek meleg fogadtatását a szólista Gyöngyössy Zoltán személye szinte eleve szavatolta – a nálunk ritkán hallható, a bemutató óta világszerte sikerrel fogadott Sosztakovics: I szimfónia megszólaltatására vállalkozott. Ingyenek előnyben – vélhetnénk, ámbar valószínű, hogy az est végén nem ők távoztak a legmaradandóbb élménnyel.

A műsoron az egyre fiatalabb szerzők egy-egy alkotása időrendben szerepelt, a nyitószám 1941-ben készült, szerzője akkor élete 49. Esztendejében járt, a második műsorszám 44 éves komponistától származik 1934-ből, míg az est második részében 1926-ban befejezett alkotás kapott helyet, a tanulmányait frissen befejező szerző első jelentkezése e műfajban.

A századvég közönsége számára fogás kérdés lenne „újszerűség”, „korszerűség”, netán „modernség” szempontjából összehasonlítani a három kompozíciót. Ilyen

gondolattal való játszadozáshoz a Nicolas Pasquet vezényletével szereplő zenekar sem csinált kedvet. Sőt, még ahhoz sem, hogy választanunk kelljen: a felhangzó művekre vagy megszólaltatásuk módjára fordítsunk nagyobb figyelmet.

Vajon megválaszolhatók-e olyan kérdések, mint hogy mit jelent egy régió meghatározó jelentőségű zenekarának a fővárosi szereplés; vagy hogy amikor kezében van a választás lehetősége, mekkora a felelősségérzete a megszólaltatandó művek, valamint saját híre-neve iránt? Minden bizonnyal; az azonban valószínűnek látszik, hogy idejekorán, amikor megadták a műsort, sok mindent nem gondoltak végig. Azt ugyanis nem hiszem, hogy a Pécsi Szimfonikus Zenekar februárban (péntek 13-án) a jelenlegi legjobb formáját adta.

Egy szempontból mindenképp eredményes volt a műsorválasztás: kiderült, hogy a zenekarban számos szólista-rangú hangszeres ül, s e program kiváló lehetőséget kínált illetően adottságok megcsillogtatására. A „szólisták seregszemléje” azonban nem kedvezett egyik-másik mű-egésznek, sőt, tételnek sem: hiányzott a folyamatok megteremtése, a formai felépítettség.

A Lajtha-mű esetében azért csodálkozom ezen, mert a szimfóniák megismerése (megtanulása) után értőbben illene beszélni a szerzőnek nemcsak nyelvét, de dialektusát is, ismerve a rá jellemző intonációkat, s rácsodálkozva a nála ritkábban előfordulóakra. Ehelyett olyan áttekinthető felépítésű darab kelt hangzó életre, amely alig

több kidolgozott vázlatnál (gyakran „két-szólamú invenció” módján lecsupasztított csontvázat jelenítettek meg), s a filmzene-asszociációkat is épp e szándékolt egyszerűség, már-már plakátszerű evidencia birtokában restelljük, ahelyett, hogy átérezzük a zeneiség láttató térszerűségét. A népi hangvétele alkalmi kolorittá silányult, ahelyett hogy a magyaros hang időtlenségét (tehát végtelen érvényét) sugallná.

Hasonló vulgarizálásnak esett áldozatul a Fuvolaverseny számos részlete is. Ibert zenéjének dallam-centrikussága ezúttal úgy jelentkezett, hogy az együttes többnyire indifferens háttérrel „varázsolt” a szólista mögé, akinek szólama ilyen körülmények között gyakran magányosan vándorolt, míg végre reagáló környezetre talált. Ez is *látató* zene pedig – s a felkínált lehetőséggel ezúttal sem élt a zenekar. A szólista és az együttes közti kapcsolat híján gyakran formálisnak hatott a neoklasszikus hang és alkalmanként az impresszionisztikus hangszín. Ilyen környezet – érthető módon – kevés örömet jelentett a szólistának; lélektanilag ezzel indokolható, hogy a lassú tételben a Gyöngyössytől szokatlan „levegős” fuvolahang is megszólalt. De ne csak az elégedetlenség kapjon hangot; a versenymű fináléjában, ebben a ritmikus profilú tételben kamatozott leginkább a zenekar játékának precizitása. Megbecsülendő ez akkor is, ha az előadók számára *természetesnek* tűnt a pontosság (nyomát sem adták annak, hogy élveznék a virtuozitást megcsillogtató pillanatokat).

Sosztakovics I. szimfóniájának színes-gazdag zenekarkezelését ismét csak a szólisztikus teljesítmények tükrében észlelhetjük. Lehet, hogy ezt az adottságot vélték „Jolly Joker”-nek a műsor összeállításakor? Mert ezúttal a vonósok még fakóbb pasztellszínekkel tüntettek, s jószereivel csak a pontatlan unisonókkal hívták fel magukra a figyelmet.

A műsorválasztási szabadság tényének ismeretében nehéz megérteni, hogy honnan származhat az a távolságtartás, amely

szinte jellemzője az interpretátoroknak. Vajon tudják, mi minden nem mondanak el abból, ami kiolvasható lenne a kottából? Azok a láthatatlan – de értő előadással hallhatóvá tehető – utalások, amelyek szellemi elődeihez kötik a fiatalkori Sosztakovics-szimfóniát, ezúttal nem jutottak felszínre. Pedig a fanyar mosoly szemérmes-titkolt rebbenése, a táncos lejtés – komolyan és idézőjelesen-humorosan –, és főként a mindig őszintén értéké-ként felidézett népi hang szerepe minden

bizonyval hathatós lehetett a világhírűg röpítő kedvező fogadtatásban. Tudatos-objektív távolságtartás vagy kevéssé értő-beleérző partitúra- és szólam-olvasás? Bármelyikről legyen is szó, Pasquet és a Pécsi Szimfonikus Zenekar adósunk maradt a finálé hatásával: apoteózis híján egy jól megformált, ígéretes I. szimfóniával búcsúztak mindössze a Vigadó közönségétől.

Fittler Katalin

A MÁV Szimfonikus Zenekar Mozart CD-felvételéről

Azt hiszem, az „első reflexek” meghatározó jelentőségűek. Például: milyen kérdés vetődik fel bennünk egy korong első végighallgatása után – egyáltalán, mire vonatkozik e kérdés. A program-összeállítást vitatjuk, vagy a szerző, illetve az előadó választását, esetleg a hangrögzítés indokoltsága is megkérdőjelezhető. Nos, ilyen rostákon sikeresen túljut a MÁV-zenekar Mozart-lemeze. A teljesítmény egészét jólesően nyugtázzuk, a kérdőjelek jóval kisebb léptékben jelentkeznek csak. A fővárosi koncertet egyik állandó színpoltja az együttes; méltányos és illő, hogy közönsége – a szépszámú „állandó” törzsközönséghez időről-időre felnövekvő ifjabb hangversenylátogatók tábora is – megörökített formában is hozzájusson a zenekarnak akár pódiumról ismert, akár ott épp véletlenül nem hallott élményt jelentő előadásaihoz.

A Mozart-korong három műsorszámát körültekintő gondosságról tanúskodik. A méltán népszerű Varázsfuvola-nyitánnyal kezdődik, majd négy zenekari fűvós (Körösy Miklós, Sólyomi Pál, ifj. Tarjáni Ferenc és Franczia Zsolt) kap lehetőséget szólisztikus szereplésre a K. 297/b Sinfonia Concertantéban. A harmadik műsorszám, a K. 218 D-dúr hegedűverseny szólistája az együttes rendszeresen fellépő Ágoston András.

A Gál Tamás vezényelte műsort akár koncertprogramnak is tarthatjuk; a felvétel minősége többnyire azt sejteti, hogy

nem élő adás került rögzítésre (vagy kivételesen sikerült a produkció!) – mindenestre a kísérőszövegből ez nem derül ki.

Ha mégiscsak egyszeri produkció megörökítése, akkor az a tény menti a Sinfonia concertante nyitótételének apró pontatlanságait, a szólista-együttes játékának esetlegességeit.

érző-képességétől függ. Vagyis attól, hogy képes-e ráhangolódni az interpretáció „hullámhosszára”.

Az interpretáció legáltalánosabb jelzője ezúttal a „felelősséggel átgondolt” lehetne: nincs helyük gondolati következetlenségeknek. Mindhárom műről érezni lehet: komolyan veendő, értékes-szép.

Igenám, de a legalaposabb kidolgozottság sem pótolja teljes értékűen azt, amit várunk – nem korábbi interpretációk ismeretében, nem is „prekoncepcionálisan”, hanem immár evidenciaként – a mozarti humort, az intellektus magasfeszültségének szikráit. Csak a Sinfonia concertante zárótételében, a hangulatosan megfogalmazott témában s a karakterisztikus variációkban lehetünk biztosak abban, hogy az előadók „veszik” a mozarti poénokat, s igyekeznek tovább is adni azokat.

Talán épp a gazdag, mind-egyre túltelítettséggel fenyegető piac hat kényszerítő erővel zenekarra és vezető karmesterére, amikor erejük és

figyelmük javát a perfekció megcélzott eszményére irányítják, s jóval kisebb mértékben mernek elengedetten-felszabadultan muzsikálni, mint koncert-szereplések alkalmával. Másként szólva: mintha olyan üzenetet továbbítanának – minél nagyobb hűséggel -, amelynek érzelmi töltése hidegen hagyja őket. Már-

MÁV Rt. PANNON CLASSIC

WOLFGANG AMADEUS MOZART

The Magic Flute - Overture
Sinfonia Concertante K. 297/b
Violin Concerto K. 218

MIKLÓS KÖRÖSY
 Oboe

PÁL SÓLYOMI
 Clarinet

FERENC TARJÁNI, JR.
 Horn

ZSOLT FRANCFIA
 Bassoon

ANDRÁS ÁGOSTON
 Violin

BUDAPEST CONCERT
 ORCHESTRA MÁV

Conducted by
 TAMÁS GÁL

Mozarttól sok mindent, egymásnak el-
 lentmondó adatokat is megőrzött a törté-
 neti emlékezet, ha másképp nem, legen-
 dák vagy anekdoták formájában. Nem
 véletlen tehát, hogy az utókor oly sokfé-
 léképp közelített zenéjéhez. A miértek
 egy része indokolható, más része inkább
 a hallgató – a bármikori hallgató – bele-